

Aine PEREKONNAÕPETUS

I. Õppe- ja kasvatus eesmärgid

Perekonnaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) mõistab ning oskab selgitada kooselu ja perekonna eri vormide osa üksikisiku ning ühiskonna elus;
- 2) väärtustab perekonda ja oskab analüüsida lähedaste inimsuhete rolli inimese elus ning põhjendab iseenda vastutust ja rolli peresuhetes;
- 3) analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning on valmis korraldama argielu kodus, arvestades pereliikmete turvalisust, vajadusi ja tervist;
- 4) mõistab abielu ja perekonna psühholoogilisi, õiguslikke ning majanduslikke aspekte ning oskab leida infot ja abi, et tulla toime probleemidega;
- 5) selgitab lapse arengu põhiküsimusi ja lapsevanema rolli lapse kasvatamises;
- 6) seostab püsisuhte olemust ning selle seost seksuaalsuse ja armastusega, väärtustades usaldust ning positiivseid tundeid;
- 7) tunnetab iseennast, oma rolli ja vastutust nii kasvuperekonna kui ka loodava perekonna liikmena.

II. Õppeaine kirjeldus

Perekonnaõpetuse kursuses keskendutakse perekonnaelu psühholoogiale, sotsioloogiale, eetikale, perekonnaõigusele, majandamisele ja perekonna rollile ühiskonnas, et toetada vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute omandamist tulevase perekonnaelu alusena. Kursus aitab ka tunnetada, mõtestada ja analüüsida olemasolevate kogemuste alusel oma rolli kasvuperekonnas ning arendada vastutustunnet loodavaks perekonnaeluks nii üksikisikuna kui ka ühiskonnas.

Õppetegevuse valikul lähtutakse inimeseõpetuse üldisest eesmärgist, et toetada õpilase isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist, kusjuures põhirõhk on hoiakute kujundamisel. Õpilane õpib tundma ühiskonnas toimivaid demograafilisi, sotsiaalseid, majanduslikke ja ajaloolisi protsesse ning nähtusi, mis mõjutavad pereelu struktuure ja protsesse.

III. Teemaatiline planeerimine

Klass: 9. klass lisaõppel, kokku 70 tundi

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming läbivate teemade kaudu	Ainetevahelised seosed
Peatükk: PEREKOND			
Perekonna minevik, olevik ja tulevik. Kooseluvormid. Perekonna eri vormid. Perekonna funktsioonid indiviidi ja ühiskonna seisukohast. Perekeskne ja individualistlik perekäsitlus.	Õpilane: 1) kirjeldab perekonna ja peresuhete muutumist aegade vältel; 2) -selgitab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi; 3) -analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning selgitab, kuidas oleneb nende täitmine igast.	Väärtused ja kõlblus: eetilised otsustused ja vastutused erinevate perekonnavormide ja kooselumudelite kontekstis. Kultuuriline identiteet: perekonna rollist ja tähtsusest eri kultuurides ning kuidas see on kujundanud kultuurilist identiteeti. Teabekeskond ja meediakasutus: meedia rollist perekonna kuvandis ning perekondlike vormide mitmekesisuse esitamises.	Ajalugu: uurimine perekonna ajaloo ja traditsioonide kohta. Inimeseõpetus: arutelud perekonnaseadustest, kooseluseadustest ja nendega seotud küsimustest ühiskonnas. Eesti keel: lugemisülesanded, mis käsitlevad erinevaid perekonnamudeleid ja perekonnasuhete dünaamikat.
Peatükk: NOORTE SUHTED			
Lühi- ja pikaajaline suhe. Püsisuhte loomine ning säilitamine. Püsisuhte püsimist mõjutavad tegurid. Tunded ja püsisuhe. Püsisuhtest tulenev vastutus.	Õpilane: 1) kirjeldab püsisuhte loomist ja säilimist mõjutavaid tegureid; 2) mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning kirjeldab toimetulekuviise lähisuhete lõppemise korral;	Väärtused ja kõlblus: õpilaste mõtlemine oma isiklikele väärtustele ning sellele, kuidas need mõjutavad nende suhteid. Kultuuriline identiteet: kuidas erinevad kultuurid võivad omavahel suhelda ning miks on oluline arendada kultuuridevahelist suhtlusoskust.	Eesti keel: loovkirjutamisülesanded, mis julgustavad õpilasi väljendama oma tundeid ja kogemusi seoses püsisuhetega. Ajalugu: uurimine erinevatest kultuuridest pärit püsisuhte normidest ja ootustest.

Toimetulek suhete lõppemisega. Armastuse olemus ja liigid. Seksuaalsuhted. Turvaline seksuaalkäitumine. Ühiskonna ja kultuuri mõju suhtumisele seksuaalsusesse.	3) kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse; 4) selgitab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes.	Tervis ja ohutus: kuidas end kaitsta ja kuhu pöörduda abi saamiseks, kui nad on ohustatud või tunnevad end ohus suhetes. Teabekeskond ja meediakasutus: sotsiaalmeedia mõju noorte suhetele ning selle positiivseid ja negatiivseid aspekte.	Inimeseõpetus: arutelud püsisuhte mõjust vaimsele ja füüsilisele tervisele.
Peatükk: ABIELU			
Registreeritud abielu ja vabaabielu. Abielu tavad ja kombed. Abielu toetav lähedane sotsiaalne võrgustik. Abieluline kohanemine. Abielu perioodid. Abielulise rahulolu muutused kooselu jooksul. Abielusuhtest tulenevad õigused ja kohustused.	Õpilane: 1) analüüsib registreeritud ja vabaabielu võimalikke eeliseid ning puudusi; 2) selgitab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele; 3) mõistab lähedase sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina; 4) kirjeldab abielu perioode ning abieluga kohanemist ja rahulolu mõjutavaid tegureid;	Väärtused ja kõlblus: abielu rolli perekonna kujunemisel ja väärtuste edasiandmisel järgmistele põlvkondadele. Tervis ja ohutus: tervislikke suhtlusoskusi ja konfliktide lahendamise meetodeid abielus. Kultuuriline identiteet: kultuurilise identiteedi olulisust abielus ja selle mõju suhetele.	Eesti keel: lugemine ja arutelud abielu kohta käivatest tekstidest, sealhulgas abielu tähendusest ja traditsioonidest. Ajalugu: diskussioonid abieluinstitutsiooni arengust ja selle muutumisest ajas. Inimeseõpetus: abieluõiguse ja abielu registreerimisega seotud teemad.

	5) selgitab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi.		
Peatükk: PEREKONNAELU			
Perekonna arenguperioodid. Perekonnaseadus. Armastus abielus. Lahkhelid, nende põhjused ja lahendused. Pereliikmete vaheline kommunikatsioon. Tülitsemine. Armukadedus. Avatud ja suletud perekond. Kodu kui elukeskkond. Perekonna majanduselu. Rahaprobleemid, laenud ja võlad. Kaassõltuvus. Perekonna planeerimine. Rasedus ja sellega seonduvad probleemid abielus. Lapse sünd.	Õpilane: 1) kirjeldab lapsevanemaks olemist, lähtudes selle komponentidest; 2) -analüüsib vanemate kasvatuslikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel; 3) -analüüsib vanemate kasvatusstiili, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatuses; 4) -selgitab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist; 5) -kirjeldab tõhusaid meetodeid, mis aitavad planeerida rasedust soovitud ajal; 6) -selgitab planeerimata rasedusega kaasnevaid valikuid ning neid mõjutavaid tegureid.	Kultuuriline identiteet: kultuurilise identiteedi olulisust pereelus ja selle mõju suhetele, erinevaid kultuurilisi norme ja väärtusi, mis võivad mõjutada pereelu. Väärtused ja kõlblus: erinevaid väärtusi, näiteks ausus, lugupidamine, usaldus, vastutustunne ja empaatia ning nende rolli pereelus, konfliktide lahendamise oskusi, sealhulgas suhtlemist, empaatiat ja kompromisside leidmist pereelus. Keskkond ja jätkusuutlik: keskkonnasõbraliku toitumise mõisteid, näiteks taimse toidu eelistamist, kohalike toodete tarbimist ja toidujäätmete vähendamist, osalemine loodushoiu algatustes, näiteks korraldades prügikoristusi või istutades puid ja taimi.	Eesti keel: kirjutamisülesanded, mis julgustavad õpilasi jagama oma isiklikke kogemusi ja arvamusi perekonnaelu teemal. Matemaatika: arvutusülesanded, mis käsitlevad perekonnasisest rahalist planeerimist ja ressursside jaotamist. Inimeseõpetus: arutelud perekonna tervisega seotud väljakutsetest ja ennetavatest meetmetest. Kehaline kasvatus: ühisüritused ja meeskonnamängud, mis edendavad perekondlikku koostööd ja suhtlemist.

Bioloogiline, sotsiaalne, juriidiline ja psühholoogiline vanemlus. Emadus, isadus. Lastetus.			
Peatükk: LAPSED			
Lapse areng ja vanema osa selles. Kiindumussuhe lapsega ning vanemate mõju selle kujunemisele. Kodukasvatuse olemus, eesmärgid ja osa lapse arengus.	Õpilane: 1) selgitab laste arengulisi vajadusi varajases lapseas ja vanemate osa nende rahuldamisel; 2) -selgitab lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele; 3) -analüüsib kodukasvatuse olemust ja tähtsust lapse arengus.	Väärtused ja kõlblus: vastutustundliku käitumise olulisusest laste kasvatamisel peres ning sellest, kuidas nad saavad anda hea eeskuju oma sõnade ja tegude kaudu. Kultuuriline identiteet: kultuuridevahelise suhtlemise oskusi, nagu kuulamine, empaatia ja avatus erinevatele vaadetele.	Eesti keel: lugemine ja arutelud lugudest, mis käsitlevad lapse kasvamist perekonnas. Sotsiaalõpetus: arutelud perekonna rollist lapse arengus ja turvatunde loomisel.
Peatükk: KODU			
Kodu ja argielu. Kodu ja selle loomine. Kodu kui elukeskkond. Pereliikmete vajadused ja väärtused ning nende arvestamine. Sallivus suhetes. Rollide jaotumine peres. Abistavad	Õpilane: 1) teadvustab kodu kui turvalise elukeskkonna mõju inimese ja tema lähisuhete arengule; 2) kirjeldab pereliikmete rollide ja rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhetele;	Väärtused ja kõlblus: eetilist käitumist, sealhulgas autentsust, vastutustunnet ja abivalmidust kodustes suhetes ja olukordades. Teabekeskkond ja meediakasutus: privaatsuse hoidmist, turvalist paroolide kasutamist ja võimalike riskide äratundmist internetis, sotsiaalmeedia mõju kodukeskkonnale.	Matemaatika: mõõtmistegevused, kus õpilased mõõdavad koduses keskkonnas erinevaid suurusi, nagu pindala, ruumala ja temperatuur. Eesti keel: suulised ettekanded kodu ja kodukeskkonna tutvustamisest.

suhted peres. Suhtlemine peres. Lahkhelid peres ning nende lahendamise võimalused. Lahkumine ja lahutus. Lein ja toimetulek sellega. Perekondlike suhete säilitamine. Perekond, inimese tervis ja tervislik eluviis. Terviseriskid ning nende ennetamine üksikisiku, perekonna ja kogukonna tasandil.	3) kirjeldab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist ja tervislikku eluviisi; 4) teadvustab lahkuminek ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi; 5) teadvustab leina olemust ning leinast ülesaamise võimalusi; 6) väärtustab perekondlike suhete säilimist ja perekonda.	Keskkond ja jätkusuutlik: prügi sorteerimine, energiasäästlikud tegevused ja veekasutuse optimeerimine, keskkonna mõju meie tervisele, heaolule ja elukeskkonnale ning rõhutage keskkonna hoidmise olulisust. Tervis ja ohutus: tervisliku toitumise, piisava une, füüsilise aktiivsuse ja stressijuhtimise tähtsust kodukeskkonnas.	Inimeseõpetus: rollimängud, mis simuleerivad erinevaid kodus olukordi ja õpetavad koostööd ning suhtlemisoskusi.
--	--	--	--

Peatükk: PEREKONNA MAJANDUSELU

Perekonna majanduselu ja õigusaktid. Pere eelarve ja materiaalsed ressursid peres. Abielu ning laste elu reguleerivad seadused.	Õpilane: 1) oskab kavandada pere eelarvet; 2) mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsele kulutustele, arvestades teisi; 3) teab põhilisi pereelu ja laste elu reguleerivad seadusi.	Väärtused ja kõlblus (erinevaid õigusakte, mis reguleerivad perekonna majanduselu, näiteks lepingud, tarbijakaitse, tööseadusandlus jne.) Kultuuriline identiteet (kultuurilise identiteedi rollile majanduslikus koostöös ja ettevõtluses).	Matemaatika Rahaarvutuste ja eelarve planeerimisega seotud ülesanded, mis aitavad õpilastel mõista perekonna majanduselu olulisust. Tehnoloogiaõpetus Arutelud energiatõhususest ja kulude kokkuhoiust seoses energiatarbimisega kodus.
--	---	--	---

Peatükk: PEREKONNA OSA INIMESE ELUS

Perekonna tähtsus inimese elu erinevatel perioodidel. Side põlvkondade vahel. Õnn ja perekonnaelu.	Õpilane: 1) selgitab perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel; 2) -selgitab põlvkondi ühendavate sidemete tugevdavat ja toetavat mõju pereelule; 3) -väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus.	Väärtused ja kõlblus: erinevaid perekonnas esinevaid väärtusi ja kõlblusnorme. Kultuuriline identiteet: kultuuridevahelisi erinevusi perekondlikes väärtustes.	Inimeseõpetus: perekonnasuhete ja vastutusega seotud arutelud ning rollimängud.
---	---	--	---